

njosti potopljenih gozdov. Ko je smola padla na tla, se je je oprijelo marsikaj, ali žuželke ali igle jelk ali kaka druga stvar. Zato najdemo danes v jantaru živiljske oblike iz davne preteklosti, kar učenjakom služi za proučevanje. Iz teh jantarskih vsebin so naravoslovci dognali, kakšno rastlinstvo in živalstvo je bilo tedaj na zemlji. Žuželke tistega časa so bile prav take, kakršne so dandanašnje, rastlinstvo pa je bilo tako, kakršno se danes nahaja v bolj južnih krajih. Na bregovih Baltiškega morja je torej pred mnogo tisoč leti vladalo južno podnebje. Dognali so, da so poleg jelovega in listnega drevja rastle ob Baltiškem morju tudi palme, ciprese, magnolije in cimet.

Jantar v starem veku.

Jantar so poznali že Grki in so ga imenovali »elektron«. Dobivali so ga pa prav tako na baltiški obali, kakor ga dobivajo danes. Že pred 2000 leti so v teh krajih ljudje nabirali jantar in ga prodajali daleč proti jugu, bodisi po trgovskih potih, ki so vodili po suhem, ali pa so ga vozili drzni feničanski mornarji v majhnih ladjicah iz Baltika okrog vse Evrope skozi Gibraltar, Sredozemsko morje na Grško in v Egipt. V vseh starinskih grobiščih dobimo okraske iz jantara.

Pridobivanje.

Kako dobivajo jantar? Najboljša »žetev« za jantar je v dneh po hudih viharjih, ko so morski valovi že več dni bičali zemljo in raznesli mehko morsko dno, so odprli tudi takozvano »modro plast« pod morskim dnom ter prinesli na površje jantar, ki so ga vrgli na obrežni pesek. Ko se valovi zopet poležejo, hite prebivalci na obrežje in iščejo jantar. Pri tem marsikdo, ki mu je sreča mila, zasluži velike svote. Ribiči veslajo z dolgimi mrežami na morje in love tudi morske rastline, med katere so se vjele jantarjeve kroglice. Morske rastline, ki nosijo s seboj jantar, spoznajo ribiči po modrikasti barvi, katero so dobile rastline od modre prsti. Taki dnevi so za prebivalce tega morskega obrežja dnevi sreče. To, kar so nalovili, imenujejo »blagoslov obrežja«. Na obalo pa ne priplavajo vsi koši jantara, ki ga je morje dvignilo izpod morskih tal, ampak marsikak kos pade nazaj na dno, kjer obleži v morskem pesku. Kadar je ob mirnem vremenu voda tako čista, da je videti ne pregloboko dno, ribiči lahko opazijo na dnu rumeni kamen, ki se razločno loči od belega peska. Kadar ribiči kaj takega opazijo, brž prihite z dolgimi mrežami in črpajo dragocenosti z morskega dna. Včasih tudi potapljači iščejo jantar na morskem dnu, vendar se to manj izplača.

Gagat.

Poleg jantara je še en kamen, ki je nastal iz drevesnih snovi, to je gagat. Je popolnoma črn kakor oglje ter zgoščenemu premogu podoben. Dobivajo ga pred vsem na Angleškem, kjer ga predelujejo za žalne okraske. Je težji kot jantar in tudi trši, je pa krhek tako kot jantar. Če ti jantar ali gagat pa-

de na tla, se razbije. Zato je treba na te vrste dragih kamnov prav posebno paziti.

Vprašanja in odgovori.

B. K. v S. Posestvo so mi pri zapuščinski razpravi previsoko cenili, kaj naj ukrenem proti? — Drugega ne morete, kot dati izjavo, da pod takimi pogoji vi poslasta ne prevzamete, naj ga kdo drugi od vaših. Glede ostalega govorite z odvetnikom, ki vam bo že pomagal.

L. B. v R. Ali sem kot oče devetih otrok prost kuluka? — Ne.

J. Z. v S. Kje lahko kupim pšenico? — Koliko je kmetov, ki jo imajo na prodaj! Pa vi ne veste za njega, oni ne za vas. Ako hočete, pišite Gospodarski zvezi v Ljubljani.

J. B. v St. J. Ali imam kot oče devet otrok pravico do zmanjšanja taks na gozdarski šoli? — Ne. Zapomni si vsi, da so zaradi devetih otrok davka prosti, da so samo državnega davka prosti, vse drugo pa morajo plačati.

P. D. v G. Nas je sedem porokov, kako da sedaj samo mene toži hranilnica ali moram vse samo jaz plačati in višji znesek, kakor sem podpisal? — Glede vašega poročila vam lahko damo pojasnilo: Vi ste podpisali zadolžnico, je vseeno, če ste jo zadnji, ker jamčite nerazdelno, to je, da eden plača vse, če drugi nimajo. Podpisali ste tudi, da ste porok ne le za glavnico, ampak tudi za obresti in stroške. Zato je svota narastla. Vaši soporoki so postali med tem nemanj, eni tako, drugi drugače. Ako prenosil v zemljiški knjigi niso že 6 mesecev stari, jih lahko izpodbijate. Poleg tega zahtevajte, da kupnina za poslasto, na katerem je bil dolg vknjižen, doseže tako visoko, kot je dolg, potem morda vas ne bo zadelo plačilo, sicer pa morate vse plačati. Imate pa, če ste vi plačali, pravico, proti vsakemu soporoku vložiti tožbo na povračilo. Tako tožbo vam more sestaviti dober odvetnik.

F. K. v Sv. B. Ali smem imeti dve obrtni delavnici? — Seveda smete! Prijaviti morate novo v novem kraju kot podružnico in pomočnika kot poslovedjo.

H. V. v P. Kdaj bo žrebanje srečk katedra le v Beogradu? — Dne 20. septembra 1932.

St. J. v B. Brezposelen kovaški pomočnik išče službo. — To morate dati v inseratni del. Uredništvo službe ne posreduje, naročite inserat pri upravi lista.

J. H. v S. Neka oseba nam kali vodo z nesnago. Kaj naj napravimo? — Opozorite jo, bo vendar toliko obzirna, da pranje ne spada k pitni vodi. Ako ne, javite zadevo občini, ker je studenec za vso okolico.

G. H. v S. Imam izgovorjen prevžitek, pa ga ne da. Kako ga dobim? — Treba je izterjati kot kak drug dolg. Ako ne, je treba tožiti!

M. O. v L. Ali je zakupnik lova dolžen plačati odškodnino za škodo po zajcih? — Škodo morate takoj prijaviti njemu in občini, da jo ceni, nato šele lahko dobite odškodnino.

Nova knjiga.

»Slomšek naš duhovni vrtnar« je naslov knjižici, ki je pravkar izšla. Napisal jo je Etbin Boje, založila Leonova družba v Ljub-



je poceni, ako se nabavi direktno iz tovarne; radi tega pišite takoj po novi, veliki cenik

tovarni perila

Stermecki

Celje št. 24

kjer najdete za moške srajce po 22, 26 in 28 Din, hlače 16, 19 in 22 Din; za dame hlače 16, 23 in 30 Din, kombinirane 34, 40 in 46 Din in vse drugo perilo.

Cene globoko znižane! Izbira ogromna! Zahtevajte brezplačni, bogato ilustrirani cenik!

ljani. Dobi se že tudi v Mariboru v knjigarnah Tiskarne sv. Cirila za ceno 12 dinarjev. Knjižica bo dobro služila vsem, ki se za Slomška zanimajo zlasti iz vzgojnega, a tudi iz osebnostnega stališča. Knjigo toplo priporočamo!

Raznoterosti.

V današnjih časih morski roparji na Črnem morju. Časopisje iz Bukarešte poroča o holandskem parniku »Galilese«, ki je postal na vožnji po Črnem morju plen morskih roparjev, ki ogrožajo že nekaj dni obalo in manjša pristanišča. Do sedaj se ni posrečilo dognati, odkod so lopovi in kje se skrivajo. Skrivališče bo gotovo na enem izmed otokov v Črnem morju, kjer bode težavno bandite izslediti, kaj se le predpiti in jih iztrebiti. Mož od pasadke holandske ladije je podal o napadu take zanimiv opis: »Stali smo pred Constanza, da bi zapeljali v jutro v luko. Ne daleč od nas so čakale zasidrane še druge ladje na vzhod solnca. Krog 12 ure v noči, bilo je temno kot v rogu, smo slišali v naše kabine trkanje ter krič. Predno smo se zavedli, kako in kaj, udere k nam par ljudi, maske na obrazih in samokrese v rokah. Kaj smo hoteli učiniti? Tolovaji so nam veleli molk in so nas napodili v majhno kamro. Z oficirji so postopali ravno tako. Eden je počakal pred vrati kamre in grozil, da bo takoj streljal, ako bi se kateri drznil ganiti ali celo kričati. — Brez dvoma: presenetili so nas. Po

dolgotrajni vožnji smo imeli na krovu samo eno stražo, katero so roparji zvezali. Ko smo čepeli spodaj v ujetništvu, smo čuli, kako so nosili banditi na krov zaboje in jih metali v pod parnikom pripravljene čolne. Po izropanju parnika so izginili kakor strele. Ko se je naš tolovajski stražnik odstranil, smo skočili po orožje, streljali v noč, a nismo ničesar čuli. Spustili smo v morje čolne, a tudi na ta način nismo zamogli ničesar dobiti. Razbojnik so zginili neslišno, kakor so tudi prišli. Napadli so naš parnik v majhnih ribišk-kih čolnih.

Kakšna žival je polž? Francosko ministrstvo za kmetijstvo bode moralo v kratkem sporočiti svojo odločitev v zelo važnem vprašanju, za kakšno žival se smatra polž, za domačo ali divjo? Vinogradniki v Burgundiji se namreč že dolgo ponašajo s stranskim izdelkom svojega poklica, z vinogradniškim polžem, ki velja širom Francije za prvovrstno poslastico in gre dobro v denar. Vinogradniški polž živi od trtne-ega listja. Lov na te polže pa je postal tako živahen, da smatrajo vinogradniki svoje koristi za ogrožene, ker vse išče vinogradniške polže. Zato so se burgundski lastniki vinogradov lovu na polže odločno uprli, pri tem pa so pozabili, da jih v tem ne podpira prav noben francoski zakon. Francija ima sicer natančen zakon o ribolovu in lovu na divjačine, zakonodavci pa so popolnoma pozabili na zakon v zaščito polžev. Nikjer ni zapisano, komu je dovoljeno loviti polže in kje je to dovoljeno, kje prepovedano. Tako se dogaja, da si lastniki vinogradov in posestniki tolmačijo pravico do polžev drugače, kakor polžji lovci in iz tega različnega tolmačenja nastajajo spori. Neki odvetnik, ki je imel ponovno opraviti pri sodišču zaradi polžev, pravi, da bi se polži zaradi svojih rožičkov morali uvrstiti med »rogate« domače živali — lovci na polže pa se zagovarjajo, da polžev niti ne love v mreže, niti jih ne streljajo in da zato ni potrebno nobeno posebno dovoljenje.

Najdaljša cevna napeljava na svetu. Angleški, ameriški in francoski kapital je s polno paro na delu, da zgradi na celem svetu najdaljšo napeljavo po ceveh, po katerih bo teklo surovo olje. Gre za napeljavo v Iraku — ob rekah Evfrat in Tigris v osrednji Aziji —, ki bi vodila iz Kirkaka, petrolejske pokrajine v Mossulu, do Sredozemskega morja na daljavo 1860 km. Stroški so preračunani na 10 milijonov funtov šterlingov. Nad rekama Tigris in Evfrat bodo napravili žično železnico, po kateri bodo prepeljevali material in živila za delavce. Pod obema rekama bo tunel, skozi katerega bodo položene cevi za odpremo petroleja ali nafte. Predvidenih je 13—15 postaj za črpanje nafte iz zemlje. Napeljava bo gotova leta 1935.

Bogata nagrada za prvo kuverto račne pošte. Udruženje francoskih nadržancev znanih ponuja poldrugi milijon dinarjev za prvo kuverto, ki je bila odposlana po zraku. Čeravno spada pošiljanje pisem po zraku v najnovejšo dobo, je bilo pismo, kojega kuverto

Dr. Klara Kukovec zopet redno ordinira od 9. do 11. in od 14. do 16. ure, Krekova ulica 18, Maribor. 1053

išče francoska družba, odposlano v zrak dne 9. januarja 1793. Vzel ga je seboj Francoz Jean Pierre Blanchard, ko se je dvignil v Filadelfiji v Severni Ameriki v balonu v zrak. Zgodovinsko pismo ima radi tega toliko vrednost, ker ga je podpisal prvi predsednik Združenih držav Severne Amerike Jurij Washington.

Najvišji stolp na svetu. V Čikagi bodo postavili iz jekla stolp, ki bo 620 m visok. Stroški za zgradbo so preračunani na 3 milijone dolarjev.

Jubilej uličnih hodnikov. Meseca junija leta 1782 so v Parizu na cesti Rue de Odeon položili prve hodnike za pešce, kar je v tistem času bil pravi čudež. Kmalu so začeli delati obcestne pločnike tudi po drugih pariških cestah, nakar je ta vzgled našel posnemovalce po številnih evropskih mestih. Še leta 1780 je dekret francoskega kralja strogo prepovedal, metati skozi okno na cesto pomije in umazano vodo, češ, da je to za ljudi, ki kaj takega dobijo na glavo, zelo neprijetno. Ta navada, metati pomije kar skozi okno na cesto, je bila menda v Parizu splošno razširjena. Povzročala je strašen smrad po pariških ulicah. Zaradi tega smrada so se francoski kralji tudi preselili iz Pariza v Versailles.

Po zaključku lista došle vesti in novice.

Pri parlamentarnih volitvah na Švedskem, ki so se vršile zadnjo nedeljo, so dobili od 212 poslancev socijalni demokrati 104, kmečka zveza 36. Stara vlada je odstopila.

Župan Klampfer umrl. Zadnjo nedeljo je umrl zadet od kapi pri Sv. Martinu pri Vurbergu zaslužni župan Ivan Klampfer, star komaj 51 let.

Dvojno poroko so obhajali v nedeljo dne 18. t. m. v ugledni Klemenčičevi hiši pri Sv. Martinu pri Vurbergu. Poročila sta se sin Ivan in hčerka Katica. Bilo srečno!

Ker je miril, je plačal z življenjem. V vinotoku na Pohorju nad Radvanjem pri Mariboru so se stekli zadnjo nedeljo pivci in začeli razbijati. Na pomirjenje razgrajčev je prihitel tudi Jakob Klemenčič, pomožni žel. delavec iz Razvanja. Ker je miril pretepače, ga je udaril nekdo z ostrino sekire po prsih s tako silo, da je kmalu po prevozu v mariborsko bolnico umrl.

Radi zastrupljenja moža 20 let robije. Celjski senat je razglasil dne 19. t. m. to-le razsodbo: Britovšek Julijana, stara 60 let, je kriva, da je dne 8. maja t. l. v Šmartnem pri Slovenjgradu po zrelem preudarku, s strupom in iz koristoljublja usmrtila svojega moža Britovška Ivana s tem, da mu je dala zažiti cmoke, v katere je pridejala fosfor, radi česar je Britovšek Ivan dne 13. maja t. l. na posledicah zastrupljenja umrl in je zato obsojena na 20 let robije, stalno izgubo častnih državljanskih pravic in na povračilo sodnih stroškov, ki jih je smatrati za iztiriljive. V kazni se ji šteje tudi preiskovalni zapor od

13. maja dalje, ko je bila aretirana. Tudi po razglasitvi sodb je obtoženka še vedno odločno zanikala, da bi bila moža usmrtila.

Maribor bo proslavil 70letnico Slomškove smrti v soboto dne 24. t. m. ob pol 9. uri zvečer v Narodnem gledališču z zelo pestrim sporedom.

Sv. Janž na Dravskem polju. Tukajšnje prosvetno društvo priredi v Društvenem domu v nedeljo dne 25. t. m. ob treh popoldan Slomškovo proslavo. Na sporedu sta dve igri »Sultanova hči in dobri vrtnar« in »Satana«, naš pevski zbor bo pa zapel nekaj Simoškovih pesmi.

Selnica ob Dravi. Čitalnica priredi v nedeljo dne 25. t. m. ob treh popoldne proslavo spomina 70letnice Slomškove smrti. Na sporedu bo govor o Slomšku, deklamiranje in petje Slomškovih pesmi ter igra.

Polzela. Katoliško prosvetno društvo priredi v nedeljo dne 25. t. m. Slomškovo proslavo. Vabimo k obilni udeležbi!

Pišce. Vedno kaj novega pogruntamo. Sedaj je naša kmečka hranilnica in posojilnica storila posnemanja vreden korak in je pripravila za vse dolžnike za prihodnje leto načrt o znižanju obresti za dana posojila, kar priporočamo tudi drugim zadrugam. V kratkem ta načrt priobčimo.

Opozorilo. Štajerska sadjarska zadruga v Mariboru obvešča, da nima nikakih zvez in tudi ni istovetna z Gospodarskim društvom v Mariboru. 1063

SADJARJI! Ne dajajte jabolk za vsako ceno! Iz trgovskih krogov smo izvedeli, da imajo razni prekupci v Mariboru izredno velik zaslužek! Dne 25. t. m. je tudi carina za 30 par pri 1 kg znižana in zato vsaj za to svoto dvignite ceno sadljal Podoželski trgovci, ki imate interes na tem, da kmet kar največ denarja dobi, glejte tudi sami na to, da bodo cene pravilne!

MALA OZNANILA

V »Malih oznanilih« stane vsaka beseda Din 1.20. Najmanjša cena za oglas je 8 Din. Manjši zneski se lahko vpošljejo tudi v znamkah. — Upravništvo odgovarja na razna vprašanja samo takrat, ako je priložena znamka za Din 2.— za odgovor.

Upravništvo.

Sprejemem služkinjo na majhno posestvo, katera je vajena vsega dela, s 15. oktobrom, pod znamko »Ubogljiva«. 1064

Proda se travnik 2 in pol orala v Ložanah, izve se pri Ivanu Vogrin, Vukovje, p. Sv. Marjeta ob Pesnici. 1062

Sode nove hrastove, 10—15 hl vsebine, liter 1 Din izdeluje Pavel Ledinek, sodar, Maribor, Gozdna ulica 6. 1060

Vajenca sprejme knjigovoznica Tiskarne sv. Cirila v Mariboru.

Kupim takoj dva mlada bika do 800 kg marjadvorske pasme, že licencovana, če mogoče vprežna. Pesep, Dol. Počehova št. 15, p. Pesnica. 1061

Voz halbrater na prodaj. Babno 11 pri Celju. Cena nizka. 1058

Lepo posestvo z velikim vrtom, travnik, gozd, njive, dve kravi in z vsem gospodarskim orodjem, električna razsvetljava poceni na prodaj. Pobrežje, Vrtna ulica 6. 1059